

HE 131/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta, 17.10.2025
Lakimies, varatuomari Kai Massa

Työtä ja hyvinvointia koko Suomeen • Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

1. Euroopassa suositaan alkoholin nauttimista ravintoloissa – Suomessa ei.

- Muissa maissa anniskelua suositaan sen työllistävän ja verotuloja tuovan vaikutuksen takia. Perheet ja eri sukupolvet viettävät yhdessä aikaa ravintoloissa hyvästä ruoasta, juomasta ja seurasta nauttien.
- Suomessa alkoholi nähdään päihteenä riippumatta siitä, miten alkoholia nautitaan ja alkoholiverot ovat puolestaan haittaveroja. Kun toimittajat tekevät televisioon juttuja alkoholiongelmista, lähes poikkeuksetta kuvamateriaali on ravintoloista. Tämä siitä huolimatta, että vain reilu 10 prosenttia alkoholista nautitaan ravintoloissa.
- Suomessa suhtaudutaan positiivisesti alkoholin nauttimiseen julkisissa paikoissa, toisin kuin muualla Euroopassa. Helsingin sanomat teki jutunkin (20.7.2025) siitä, miksi Tukholmassa ei ole yhtä elävää pussikaljakulttuuria kuin Helsingissä. Systembolagetin myyjä sanoi, ettei Ruotsissa haluta kannustaa sellaiseen käytökseen.
- **Asenneilmapiiriin on muututtava ravintoloissa käymistä ja anniskelua suosivaksi. Valtion tulee ravintoloiden toimintaa tukevalla alkoholilainsäädännöllä ja veropolitiikalla ohjata siihen, että alkoholin nauttiminen siirtyy kaduilta ja kodeista ravintoloihin.**

2. Alkoholilain muutosesityksen valmistelusta

- Hallituksen esitykseen sisältyvä menettely mahdollistaa myös yksittäiselle ravintolalle alkoholin kotiinkuljetuksen toisin kuin sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltu erittäin byrokraattinen ensimmäinen lausunnolla ollut esitys.
- **MaRa kiittää hallitusta siitä, että lausuntopalaute on näiltä osin otettu hyvin huomioon.**

3. Alkoholin etämyyntiesitys suosii ulkomaisia ja syrjii kotimaisia toimijoita

- EU/ETA maista sallitaan enintään 80 prosenttisten alkoholijuomien etämyynti. Kuluttaja voi ostaa ulkomaisesta verkkokaupasta etämyyntimenettelyssä satoja litroja väkevää alkoholia kotiovelle kuljetettuna.

Räikeä kilpailuvääristymä jossa kotimaisia vähittäismyyntiluvan haltijoita syrjitään. Alkoholijuomien myynti siirtyy yhä enemmän ulkomaisiin verkkokauppoihin ja kotimaasta ostetun alkoholijuoman määrä vähenee. Kärsijöinä ovat kotimainen alkoholielinkeino, erityisesti ravintola-ala ja niiden työntekijät sekä valtioveronsaajana

- Kotimaassa vähittäismyyntiluvanhaltijat saavat myydä vain 5,5 prosenttisia (tai enintään 8 prosenttisia käymisteitse valmistettuja juomia). Ravintolat eivät voi myydä edes yhtä viinipulloa aterian yhteydessä kuljetettuna.

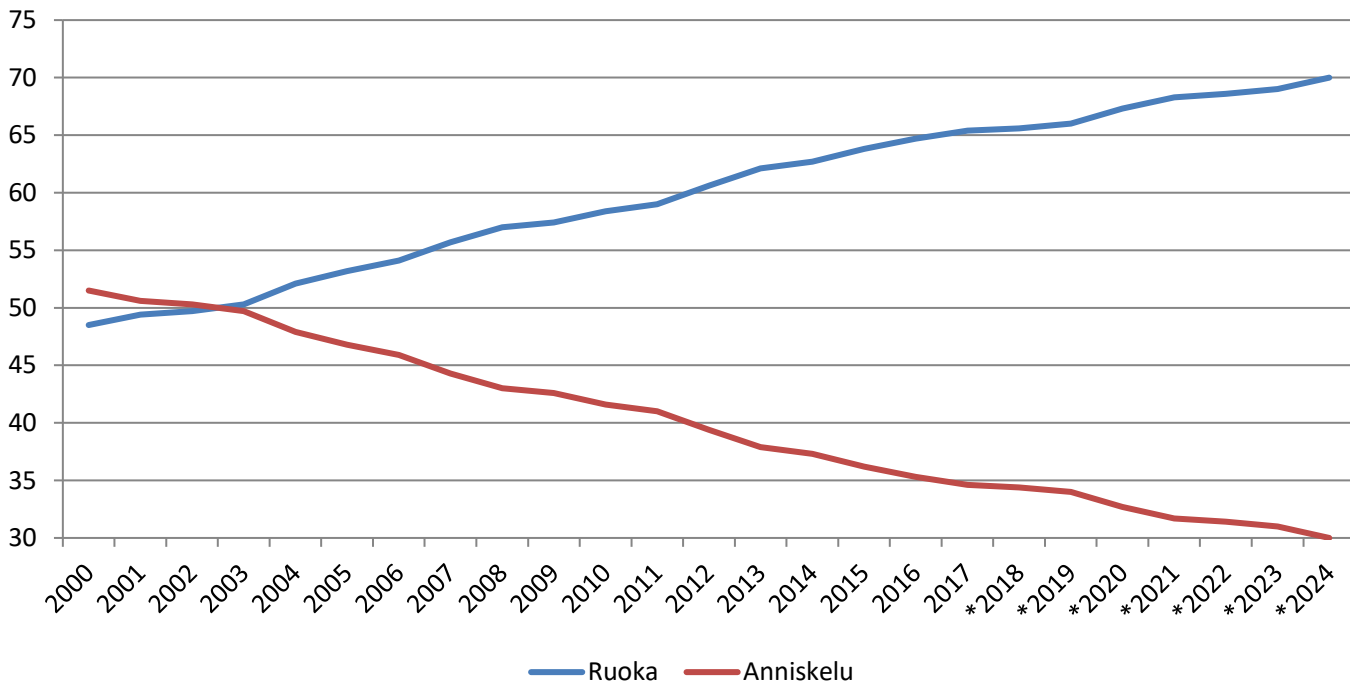
4. Ravintola-alan ahdingosta

- Ravintoloiden taloudellinen ahdinko on nyt suurempi kuin aiemmin 2000-luvulla koronarajoitusaikaa lukuun ottamatta
 - Vielä 2000-luvun alussa alkoholin osuus ravintolamyynnistä oli 50 prosenttia. Nykyisin se on enää noin 30 prosenttia (dia 6). Alkoholin anniskelun osuus kokonaiskulutuksesta on alentunut 25 vuodessa 20 prosentin tasolta 11 prosentin tasolle.
 - Alkoholin myynnin jyrkkä lasku ravintoloissa on heikentänyt merkittävästi ravintoloiden kannattavuutta.
- Suomessa harjoitettu alkoholipolitiikka on noin 20 vuoden kuluessa synnyttänyt satoja tilausravintoloita, joihin asiakas voi tuoda omat alkoholijuomat, tavallisimmin ulkomailta hankitut.
 - Tällaisen ravintolatoiminnan yleistyminen on hävittänyt satoja anniskeluluvalla toimivia ravintoloita, etenkin pienemmistä kunnista.
- **Ravintola-alan ahdinkoa tulee helpottaa ja kysyntää lisätä.**

ANNISKELURAVINTOLOIDEN MYYNTI:

Anniskelun osuus laskenut vauhdilla

Myyntin osuudet 2000-*2024, %

Noin 70 prosenttia vuoden *2024 euroista tuli ruoasta

Vuodesta 2008 lähtien alkoholijuomaveroa on kiristetty 10 kertaa. Uusin korotus vuonna 2025.

5. Vähittäismyyntimonopolin purkaminen

- Kun alkoholilaissa sallitaan enintään 80 prosenttisten alkoholijuomien etämyynti EU- ja ETA-maista, ei vähittäismyyntimonopolin ylläpitämiselle ole enää perusteita. Vähittäismyyntimonopoli tulee purkaa asteittain.
- **MaRa esittää, että ravintoloille sallittaisiin enintään 18 prosenttisten viinien (sis. hedelmä- ja marjaviinit) ulosmyynti klo 9–21 ja ruokailun yhteydessä avatun viinipullon mukaan ottaminen klo 24 asti.**
 - Ulosmyynti toisi ravintoloille ja matkailukeskuksille mahdollisuuden nykyistä laajempaan palvelujen tarjontaan sekä parantaisi ravintoloiden heikkoa kannattavuutta.
- Selvityshenkilö Antti Neimala esitti myös raportissaan vähittäismyyntimonopolin purkamisesta, niin että ravintolat saisivat oikeuden viinien vähittäismyyntiin. Hän myös katsoi, etteivät alkoholihaitat kasvaisi tämän takia.

6. Anniskelun arvonlisäveron alentaminen

- **MaRa esittää, että anniskelun arvonlisävero alennetaan samalle tasolle ruoan kanssa 14 prosenttiin (ja hallituksen esityksessä HE 93/2025 vp esitettyyn 13,5 prosenttiin). Tämä olisi erinomainen keino elvyttää ravintoloiden kysyntää.**
 - Ravintola-anniskelu toisi alemmallakin arvonlisäveroprosentilla enemmän verotuloja kuin kaupasta ostettu vastaava alkoholijuoma, puhumattakaan matkustajatuodusta tai ulkomaisesta verkkokaupasta hankitusta alkoholi-juomasta.
 - Luken vuonna 2018 tekemän tutkimuksen mukaan anniskelun arvonlisäveron alentaminen 24 prosentista 14 prosenttiin lisäisi kansantalouden tuotosta kerrannaisvaikutuksineen lähes 300 miljoonaa euroa ja laskennallinen työpaikkavaikutus olisi yli 2 400 työpaikkaa.

7. Anniskelu esittävän taiteen tapahtumissa

- MaRa ja Suomen Teatterit ovat tehneet 8.4.2025 yhteisen esityksen ravintolapalveluiden tarjoamisen helpottamisesta esittävän taiteen tapahtumissa.
- **Anniskelualueeksi tulisi hyväksyä katsomotila esittävän taiteen teatteri-, tanssi-, ooppera- ja musiikkiesityksissä ilman vaatimusta siitä, että katsomotilan pitää olla varattu yksinomaan täysi-ikäisille.**
 - Teattereiden ja muiden esittävän taiteen toimijoiden on tarpeen vahvistaa omarahoitusosuuttaan ja yksityisiä tuloja tulevina vuosina, kun valtiontalouden säästöt kohdistuvat merkittäväällä tavalla myös kulttuurialaan. Muutos parantaisi esittävän taiteen toimijoiden mahdollisuuksia kasvattaa ravintolamyynnin tuloja jatkossa.
 - Ravintolamyynnin laajempi mahdollistaminen parantaisi myös katsojien viihtymistä esittävän taiteen parissa, kun ravintolapalveluja ei tarvitsisi nauttia kiireessä väliajalla.
 - Muutoksella ei olisi negatiivisia alkoholipoliittisia vaikutuksia.

8. Alkoholitoimitukset

- Samojen sääntöjen tulee koskea etämyynnistä ja kotimaan vähittäismyynnistä ostettujen alkoholijuomien toimituksia.
- **Kannatettavat asiat:**
 - HE: Toimituslupa, omavalvonta ja toimituspassi.
 - Ei velvoitetta vahvaan sähköiseen tunnistautumiseen verkkokauppaostoksissa.
 - Ei velvoitetta todennettavaan ikärajavaltvontaan, joka olisi tehnyt alkoholijuomien toimitukset ravintoloille mahdottomaksi.
 - HE: Asiakkaan ikä tarkistettava tarvittaessa henkilötodistuksesta juomia luovutettaessa, kuten toimitaan anniskelussa ja vähittäismyynnissä.

8. Alkoholitoimitukset

- **Muutostarpeet**

- Merkintävaatimus:
 - Hallituksen esityksessä velvoite merkitä aina toimitukseen sen sisältävän alkoholijuomia.
 - Korjausesitys: Jos toimitettavasta alkoholipakkauksesta käy ilmi sen sisältö, erillistä merkintää ei tarvita (esimerkiksi ravintola toimittaa pitsan kanssa oluen).
- Toimituskiellot:
 - Täsmennys 37 § momenttiin, että etukäteen hyväksytyille anniskelualueille (esimerkiksi seurojentalot) ei saa toimittaa alkoholijuomia, kun siellä anniskellaan.
 - Varhaiskasvatuksen järjestämispaikkoja koskeva toimituskielto on ymmärrettävä, mutta sen noudattaminen on tietyissä tilanteissa mahdotonta.
 - Esimerkiksi perhepäivähoitopaikat kodeissa tai varhaiskasvatuskäytössä oleva kerhotila, jossa on ilta-aikaan muuta toimintaa (esimerkiksi taloyhtiön kokous tai shakkikerho)

9. Viranomaisen oikeus määrätä rajoituksia ja ehtoja

- Viranomaisella oikeus määrätä toimituslupaan rajoituksia ja ehtoja (17 a § 2 ja 3 momentti).
- Perusteluihin sisältyy velvoite, joka ei perustu lakiin.
 - ”mikäli luvanhaltija ei esimerkiksi omavalvonnassaan olisi pitänyt mitään kirjaa luovutustilanteista, voisi jälkikäteen olla mahdotonta todentaa, mitä luovutustilanteissa on tapahtunut. Esimerkiksi tällaisissa tilanteissa viranomaiselle voisi olla aihetta olettaa, että luovutuskieltoja ei ole noudatettu.”
- **MaRa ei hyväksy perustelujen kirjausta ja katsoo, että perusteluilla ei voida säätää toimitusluvanhaltijoille kirjanpitovelvollisuutta luovutustilanteista**
 - Valvontaviranomaiset voisivat perustelujen nojalla vaatia kirjausten tekemistä kaikista luovutustilanteista rajoitusten ja ehtojen asettamisen uhalla. Tämä lisäisi alkoholin toimitukseen liittyvää byrokratiaa erityisesti ravintoloiden osalta, mikä ei liene hallituksen esityksen tarkoituksena.

10. Alkoholimarkkinointi

- **MaRa kannattaa, että väkevien alkoholijuomien markkinointisäännöksiä kevennetään.**
 - Ravintolat voivat markkinoida internetissä tai sosiaalisen median sivuilla väkeviä alkoholijuomia tai väkevistä alkoholijuomista valmistettuja juomasekoituksia.
- Muutostarpeet:
 - Elokvateattereiden katsomotiloja on haettu anniskelualueeksi. Jos elokvateatterissa anniskellaan, myös väkevien alkoholijuomien markkinointi tulee olla mahdollista elokvateatterissa esitettävän kuvaohjelman yhteydessä.
 - Väkevien alkoholijuomien mainonta tulee säilyä sallittuna painetuissa ammattijulkaisuissa.

11. Seuraamuksista

- Hallituksen esityksen seuraamusmaksua (71 §) ja luvan peruuttamista (72 §) koskevissa säännöksissä on huomioitu talousvaliokunnan aiemmasta hallituksen esityksestä antama lausunto (TaVL 28/2024 vp).
- Seuraamusmaksun määrä on jatkossakin 300–1 000 euroa eikä määräaikaisen ja pysyvän luvan peruuttamisen kynnystä muuteta.
- **MaRa kannattaa hallituksen esityksen ehdotuksia ja pitää erittäin tärkeänä, että seuraamusmaksua ja luvan peruuttamista koskeviin säännöksiin ei tehdä kiristyksiä.**

MA·RA